ב"ה

גליונות לעיון בפרשת ... בוע

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ שנה ששית

יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנער
הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

משפטים (תש"ז) כא ל"ב - ל"ד ("הבור")

א. שאלת מבנה:
התוכל להסביר למה עוסק הכתוב בשור (כ"ח-ל"ב) ואחר כך בנזקי בור (ל"ג - ל"ד) ושוב בנזקי שור (ל"ה - ל"ו)?
ולמה לא עסק תחילה בבור ואחר כך בשור?

...

אב. ל"ג וכי יפתח איש בור או יכרה איש בור.
לסדר המלים מקשה המלבי"ם: קשה, שהיה לו לומר בהפך: כי יכרה... וכי יפתח", שמבואר אצלנו תמיד שדרך הכתוב לדבר בלשון "לא זו אף זו", שדבר שיש בו חדוש יותר כתוב לבסוף.
(אילת השחר כלל קצ"ט: דרך הכתוב לדבר תמיד בדרך "לא זו אף זו" דהיינו שהדבר שיש בו חדוש על חברו יאמר לבסוף, בענין שיוסיף במאוחר על הקודם ולא להפך, שדרך הדבור שיעלה במושגיו או מאמריו מן הקל אל החמור.)

התוכל להסביר מהי סבת סדר המלים בפסוקנו ולייסב תמיהת המלבי"ם?

אג. ל"ג ונפל שמה שור או חמור.
אברבנאל שואל: למה אמר "ונפל שמה שור או חמור" ולא אמר "ונפל שמה אדם" ואמרו חז"ל: "שור" - ולא אדם, ולמה יפטר הפותח את הבור אם נפל שם אדם בהיותו סבת הנזק ההוא?
נסה לענות לשאלתו!

ד. שאלות ודיוקים ברש"י:

1) ל"ג ד"ה או כי יכרה — הסבר את המושג "כורה אחר כורה".
2) " " ולא יכסנו עד "פטור" — מה קשה לו?
3) " " " "
החל מן "ובחופר" — מניין שעסקינן כאן רק בבור ברשות הרבים?

4) ל"ג ד"ה שור או חמור עד "ולא נאמר" — בעל צידה לדרך מקשה: למה פרש רש"י כאן: "הוא הדין לכל בהמה... שבכל מקום שני "שור" למדין אותו שור שור משבת..." - ולמדו מגזרה שוה, ולמה לא פרשו כמו בפסוק כ"ח ד"ה וכי יגח שור - שהוא "דברה התורה כהוה"?
ענה לקושיתו!

5) ל"ד ד"ה בעל הבור — מה קשה לו?
לבאור דברי רש"י מביא ר' ש.ר. הירש את משלי י"ח ט': "גם מקרפה במלאכתו חבר הוא לבעל משחית"

ה. והמת יהיה לו — במה מסביר הפסוק את בטוינו?
רש"י ד"ה והמת יהיה לו, חזקונו " " " " : לפי הפשט כיון שהוא משלם כל דמיו, דין הוא שיהא המת למזיק.

ו. מה ביניהם בפירוש פסוקנו?
ז. לאחר שלפי דעת שניהם על המזיק לשלם לניזוק דמי נזק שלם, למאי נפקא מינא אם הנבלה לניזוק "ושלם לו המזיק עליה דמי נזקו" (היינו - את ההפרש שבין דמי החי ובין דמי הנבלה!) דברי רש"י או אם הנבלה למזיק ושלם כל דמי נזקו כדעת חזקונו?

ח. התוכל להוכיח את צדקת דברי חז"ל ש"לו" מנסב על הניזוק ולא על בעל הבור, אע"פ שהוא נושא הפסוק?

יש לשלח תשובות לנחמה ליבוביץ ירושלים קרית משה